

Warszawa, 10-05-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.7033.20.2023.AMB

Pan
prof. dr hab. Andrzej Tykarski
Rektor Uniwersytetu Medycznego
im. Karola Marcinkowskiego w
Poznaniu
ePUAP

Szanowny Panie Rektorze!

Na podstawie wniosku, który wpłynął do Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznik powziął wiadomość o obowiązywaniu w Uniwersytecie Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu regulacji dotyczących skreślenia z listy studentów, które rodzą wątpliwości co do zgodności z powszechnie obowiązującym prawem.

Zgodnie z § 34 ust. 1 Regulaminu Studiów Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu student, który nie zaliczył zajęć z danego roku studiów, ma obowiązek zaliczenia ich w następnym roku akademickim po wniesieniu opłaty w wysokości określonej przez Rektora stosownym zarządzeniem. Rozwiązanie to nie znajduje jednak zastosowania do studentów pierwszego roku studiów jednolitych magisterskich oraz pierwszego roku studiów pierwszego stopnia. Ci studenci, w sytuacji uzyskania niezaliczenia zajęć, podlegają obowiązkowemu skreśleniu z listy studentów (§ 34 ust. 2 Regulaminu).

Mając na uwadze powyższe pragnę wskazać, że art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.; dalej jako: p.s.w.n.) określa zamknięty katalog obligatoryjnych przesłanek skreślenia z listy studentów, a są nimi: niepodjęcie studiów, rezygnacja ze studiów, niezłożenie w terminie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego oraz ukaranie karą dyscyplinarną wydalenia z uczelni. **Uczelnia wyższa, działając w ramach przysługującej jej autonomii, nie ma kompetencji stanowienia dodatkowych przesłanek, których zaistnienie powoduje obligatoryjne skreślenie z listy studentów.**

Z kolei art. 108 ust. 2 p.s.w.n. wskazuje w sposób enumeratywny przesłanki o charakterze fakultatywnym, które pozwalają na skreślenie z listy studentów i są to: stwierdzenie braku udziału w obowiązkowych zajęciach, stwierdzenie braku postępów w nauce, nieuzyskanie zaliczenia semestru lub roku w określonym terminie oraz niewniesienie opłat związanych z odbywaniem studiów. Podkreślenia wymaga, że decyzja o skreśleniu z listy studentów na podstawie przyczyn wskazanych w tym przepisie ma charakter uznaniowy, a nie obligatoryjny i wydawana jest w ramach uznania administracyjnego. W orzecznictwie sądów administracyjnych podkreśla się, że „[t]akie uregulowanie wynika z poszanowania przez ustawodawcę zasady autonomii uczelni. Pozostawienie tej kwestii do swobodnego uznania organów uczelni umożliwia uwzględnienie różnych nadzwyczajnych okoliczności uniemożliwiających studentowi wywiązania się z jego podstawowych obowiązków z przyczyn od niego niezależnych. Powyższe oznacza, że organ uczelni orzekając w konkretnej sprawie może, a nie musi skreślić studenta z listy studentów. Wybór taki nie może być jednakże dowolny i musi wynikać z wszechstronnego oraz dogłębnego rozważenia wszystkich okoliczności faktycznych danej sprawy, odzwierciedlonego następnie w uzasadnieniu podjętego rozstrzygnięcia, a nadto musi wiązać się z wykazaniem, że zaistniały przesłanki ustawowe do wydania tej decyzji” (tak np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 30 marca 2023 r., sygn. akt II SA/Po 99/23 i powołane tam orzecznictwo). W ugruntowanej linii orzeczniczej, która ukształtowała się jeszcze na gruncie uprzednio obowiązującej ustawy zawierającej analogiczne przesłanki warunkujące skreślenie z listy studentów, zwraca się także uwagę, że **każdy przepis regulaminowy, który nie pozostawia organowi swobody w podjęciu decyzji w warunkach określonych w art.108 ust. 2 p.s.w.n. jest z tym przepisem sprzeczny** (zob. np. wyrok WSA w Białymstoku z dnia 15 czerwca 2010 r., sygn. akt II SA/Bk 94/10).

Mając na uwadze powyższe, wątpliwości Rzecznika Praw Obywatelskich budzi sytuacja, w której na poziomie Regulaminu studiów wprowadzono obowiązek skreślenia z listy studentów w przypadku studentów pierwszego roku studiów jednolitych magisterskich oraz pierwszego roku studiów pierwszego stopnia, którzy nie uzyskali zaliczenia z zajęć. Takie rozwiązanie, jak wynika z przedstawionej wyżej analizy, pozostaje w kolizji z powszechnie obowiązującym prawem i godzi w prawa studentów. Przyjęte rozwiązanie w zasadzie wyklucza możliwość badania innych okoliczności niż sam fakt nieuzyskania zaliczenia, w szczególności zaś uwzględnienia nadzwyczajnych okoliczności uniemożliwiających studentowi wywiązania się z jego podstawowych obowiązków z przyczyn od niego niezależnych.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Rektora z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/